Turc

El **turc** (*Türkçe* AFI [ˈt̪yɾktʃe] (?·pàg.)) és un idioma que és parlat com a primera llengua per més de 63 milions de persones arreu del món,[3] i és la llengua turquesa més parlada. Els seus parlants es troben principalment a Turquia i Xipre, amb grups més petits a l'Iraq, Grècia, Bulgària, Macedònia del Nord, Kosovo, Albània i altres parts de l'Europa oriental. El turc també és parlat per uns quants milions d'immigrants a l'Europa occidental, particularment a Alemanya.

Les arrels de la llengua es remunten a l'Àsia central, i els primers enregistraments escrits daten de fa gairebé 1.200 anys. A l'oest, la influència del turc otomà (el precursor immediat del turc actual) s'estengué a mesura que s'estenia l'Imperi Otomà. El 1928, en una de les reformes d'Atatürk als primers anys de la República de Turquia, l'alfabet otomà fou substituït per una variant fonètica de l'alfabet llatí. Al mateix temps, l'aleshores recentment fundada Associació de la Llengua Turca començà un esforç per reformar l'idioma, eliminant-ne els manlleus persos i àrabs en favor de variants nadiues i encunyaments a partir d'arrels turques.

Les característiques distintives del turc són l'harmonia vocàlica i una extensa aglutinació. L'ordre bàsic de les paraules en turc és subjecte objecte verb. El turc presenta distinció T-V; es poden utilitzar formes de la segona persona del plural per a referir-se a individus com a forma de respecte. El turc manca de classes nominals i de gèneres gramaticals.

Turc

Türkçe

Altres noms	Türk dili
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
Possiblement 80 milions a tot el món principalment a Europa, Àsia	
Parlants nadius	71.435.850 (2006)
Rànquing	22
Parlat a	Albània, Azerbaidjan,[1] Bòsnia i Hercegovina, Bulgària, Croàcia, Xipre, Grècia, Hongria, Iraq, Jordània, Kosovo, Líban, Macedònia del Nord, Moldàvia, Montenegro, Xipre del Nord, Palestina, Romania, Rússia, Sèrbia, Síria,[2] Turquia, Turkmenistan, Uzbekistan i per comunitats d'immigrants a Àustria, Bèlgica, França, Alemanya, Itàlia, Països Baixos, Escandinàvia, Suïssa, Regne Unit, Estats Units i altres països de la diàspora turca.
Oficial a	Turquia, Xipre

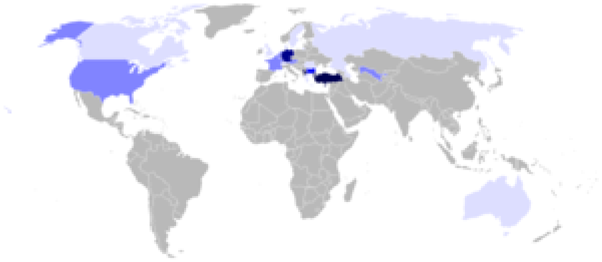

Països amb poblacions turcòfones significatives (cliqueu a la imatge per veure la llegenda)

Autòcton de	turcs, Província de Burgas, Província de Kardzhali, província de Smolian, província de Khàskovo, Xipre, Unitat perifèrica de Xanthi, Unitat perifèrica de Ròdope i Turquia
Classificació lingüística	
llengües nostràtiques llengües altaiques llengües turqueses llengües turqueses sudoccidentals	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet turc i alfabet àrab
Institució de normalització	**Türk Dil Kurumu** (Institució de la Llengua Turca)

Contingut

Classificació
Història
Turc otomà
Reforma lingüística i turc contemporani
Distribució geogràfica
Ús oficial
Sistema de sons i escriptura

Harmonia vocàlica
Exemples
Vegeu també
Referències
Bibliografia
Enllaços externs
Material d'aprenentatge

Estudiat per	turcologia
Codis	
ISO 639-1	tr
ISO 639-2	tur
ISO 639-3	tur
Glottolog	nucl1301 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/nucl1301)
Ethnologue.com	tur (http://www.ethnologue.com/language/tur)
ASCL	4301
IETF	tr

Classificació

El turc és un membre del subgrup turc, o occidental, de les llengües oghuz, que inclou el gagaús i l'àzeri. Les llengües oghuz formen el subgrup sud-occidental de les llengües turqueses, una família lingüística que inclou una trentena de llengües vivents parlades a l'Europa oriental, Àsia central i Sibèria. Alguns lingüistes creuen que les llengües turqueses formen part d'una família de llengües altaiques més gran.[4] Aproximadament, el 40% dels parlants de llengües turqueses són parlants nadius del turc.[5] Els trets característics del turc, com l'harmonia vocàlica, l'aglutinació i la manca de gènere gramatical, són universals dins la família turquesa i les llengües altaiques.[5] Hi ha un grau elevat d'intel·ligibilitat mútua entre el turc i la resta de llengües oghuz, incloent-hi l'àzeri, el turcman, el qashqai, el gagaús i el turc gagaús balcànic.[6]

Inscripció en antic turquès amb l'alfabet Orkhon, aprox. segle VIII. Kizil, Rússia

Història

Les inscripcions turqueses més antigues conegudes són les dues monumentals inscripcions Orkhon. Es troben a l'actual Mongòlia i foren erigides en honor del príncep Kul Tigin i el seu germà, l'emperador Bilge Kağan. Daten d'algun punt entre el 732 i el 735 i són un registre primerenc important. Després del descobriment i l'excavació d'aquests monuments i d'algunes lloses de pedra associades per part d'arqueòlegs russos a la regió que envolta la vall de l'Orkhon, entre el 1889 i el 1893, es determinà que l'idioma de les inscripcions era turquès antic escrit amb l'alfabet Orkhon, que també ha estat anomenat *runes turqueses* o *runiforme*, a causa de la seva semblança exterior amb els alfabets rúnics germànics.[7]

Amb l'expansió turquesa durant l'alta edat mitjana (aprox. segles VI-XI), els pobles de parla turquesa s'estengueren a través de l'Àsia central, cobrint una regió vasta que s'estenia des de Sibèria fins a Europa i el Mediterrani. Els seljúcides dels turcs Oghuz, en particular, dugueren la seva llengua, el turquès oghuz (avantpassat directe del turc actual) a Anatòlia, al segle XI.[8] També al segle XI, un lingüista primerenc de les llengües turqueses, Mahmud al-Kaixgarí del khanat Qarakhànida, publicà el primer diccionari de turc exhaustiu i un mapa de la distribució geogràfica dels parlants de llengües turques, al seu *Compendi dels dialectes turquesos* (en turc otomà: *Divânü Lügati't-Türk*).[9]

Turc otomà

Després de l'adopció de l'islam vers el 950 pel khanat Qarakhànida i els turcs seljúcides, ambdós considerats els avantpassats culturals dels otomans, la llengua administrativa d'aquests estats adquirí un gran conjunt de manlleus lingüístics de l'àrab i el persa. La literatura turca del període otomà, especialment la poesia diwan otomana, rebé una forta influència del persa, incloent-hi l'adopció de la mètrica poètica i una gran quantitat

de paraules importades. La llengua literària i oficial de l'Imperi Otomà (aprox. 1299-1922) era una mescla de turc, persa i àrab que diferia considerablement del turc de cada dia parlat en aquest període, i rep el nom de *turc otomà*.

Reforma lingüística i turc contemporani

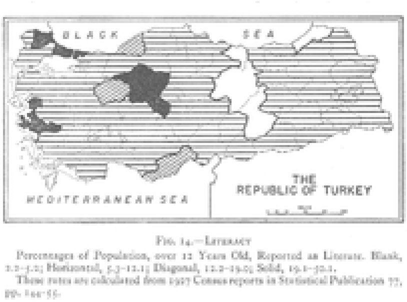

Les taxes d'alfabetisme abans de la reforma lingüística a Turquia (1927). La taxa d'alfabetisme pujà al 48,4% entre els homes i el 20,7% entre les dones el 1950[10]

Després de la fundació de la República de Turquia i la reforma de l'escriptura, l'Associació de la Llengua Turca (TDK) fou fundada el 1932 sota el patrocini de Mustafa Kemal Atatürk, amb l'objectiu de dur a terme recerques sobre el turc. Una de les tasques de l'associació recentment fundada consistia a iniciar una reforma lingüística per substituir els manlleus d'origen àrab i persa amb equivalents turcs.[11] Prohibint l'ús de paraules importades a la premsa, l'associació aconseguí eliminar uns centenars de mots estrangers de la llengua. Mentre que la majoria de paraules introduïdes en la llengua per la TDK eren encunyades a partir d'arrels turqueses, també optà per ressuscitar paraules de l'antic turc que no havien estat utilitzades en segles.

A causa d'aquest canvi sobtat en el llenguatge, la gent gran i la gent jove de Turquia començaren a diferir en el seu vocabulari. Mentre que les generacions nascudes abans de la dècada del 1940 tendeixen a utilitzar els mots antics d'origen àrab o persa, les generacions més joves prefereixen expressions més noves. És especialment irònic el fet que el mateix Atatürk, en el seu llarg discurs al nou Parlament el 1927, utilitzà un estil de dicció otomana que avui en dia sona tan estranger que ha calgut "traduir-lo" tres vegades al turc modern: primer el 1963, després el 1986, i per última vegada el 1995.[12] El debat lingüístic també té un aspecte polític; els grups conservadors tendeixen a utilitzar mots més arcaics en la premsa o en el llenguatge de cada dia.

Les darreres dècades han estat testimonis del treball constant de la TDK per encunyar noves paraules turques per expressar conceptes i tecnologies nous a mesura que entren en l'idioma, principalment de l'anglès. Moltes d'aquestes paraules, especialment els termes de les tecnologies de la informació i la comunicació, han estat àmpliament acceptades. Tanmateix, de vegades, la TDK és criticada per encunyar termes que sonen artificiosos. Alguns canvis anteriors (com ara introduir *bölem* en comptes de *fırka*, 'partit polític') tampoc no foren acceptades pel públic (de fet, *fırka* ha estat substituït pel manlleu francès *parti*). Algunes paraules restaurades de l'antic turc han adoptat un significat especialitzat: per exemple, *betik* (que originalment volia dir 'llibre') es fa servir actualment per a dir *script* en informàtica.

Moltes de les paraules derivades per la TDK coexisteixen amb les seves homòlogues més antigues. Això sol passar quan un manlleu canvia el seu significat original. Per exemple, *dert*, derivat del persa *dard* (درد 'dolor'), significa 'problema' o 'dificultat' en turc, mentre que es fa servir la paraula nadiua turca *ağrı* per a referir-se al dolor físic. De vegades, el manlleu té un significat lleugerament diferent del de la paraula nadiua turca, i dóna peu a una situació semblant a la coexistència de paraules germàniques i romàniques en anglès. Entre les paraules antigues que han estat substituïdes, hi ha termes de geometria, els punts cardinals, el nom d'alguns mesos i molts noms i adjectius. Alguns exemples de paraules turques modernes i manleuss antics són:

Turc otomà	Turc modern	Traducció	Notes
müselles	*üçgen*	triangle	Compost de la paraula *üç* ('tres') i el substantiu turc molt antic *gen* ('tensió', 'costat')
tayyare	*uçak*	avió	Derivat del verb *uçmak* ('volar'). Inicialment es proposà que la paraula signifiqués 'aeroport'.
nispet	*oran*	ràtio	Actualment encara es fa servir la paraula antiga juntament amb la nova. La paraula moderna ve del verb turc antic *or-* ('tallar').
şimal	*kuzey*	nord	Derivat del substantiu turc antic *kuz* ('lloc fred i fosc', 'ombra'). La paraula fou restaurada del seu ús en turc mitjà usage.[13]
teşrinievvel	*ekim*	octubre	El substantiu *ekim* denota 'l'acció de plantar', en referència a la plantació de llavors de cereals a la tardor, pràctica estesa a Turquia.

Distribució geogràfica

Ús oficial

El turc és l'idioma oficial de Turquia i de la RTNC. També és una de les sis llengües de treball de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa des de 2016.[14]

Sistema de sons i escriptura

El turc actual fa servir un alfabet de 29 lletres, 8 vocals i 21 consonants:

a b c ç d e f g ğ h ı i j k l m n o ö p r s ş t u ü v y z

Aquestes consonants sonen com en català: b d f m n p t z

- *c* sona com *tj* en català central o *j* en anglès
- *ç* sona com *tx* en català
- *g* sempre oclusiva velar com a *gat* en català, palatalitzada en contacte amb vocals anteriors
- *ğ* (caràcter *g amb caron*), actualment gairebé no sona i allarga les vocals contigües, històricament una fricativa velar sonora
- *h* sona com *h* en alemany o com *j* en castellà
- *j* sona com *j* en català central o en francès, no pas com *tj* en català o *j* en anglès
- *k* palatalitzada en contacte amb vocals anteriors
- *l* velaritzada com en català en contacte amb vocals posteriors
- *r* sempre suau, com a *pera*, com la *r* italiana
- *s* sona sempre com *ss* en català
- *ş* (caràcter *s amb diacrític*) sona com *xeix* en català, com *sh* angles, com *sch* en alemany o *ch* en francès.
- *v* diferent de *b*, fricativa labiodental sonora, com *v* en anglès, francès o en la pronúncia valenciana.
- *y* sona com *i* consonàntica en català, com a *iogurt*

Les vocals poden ser anteriors (*eiöü*) o posteriors (*aıou*), altes (*ıiuü*) o baixes (*aeoö*), i arrodonides (*ouöü*) o no arrodonides (*aıei*).

- La vocal *o* representa la vocal baixa posterior arrodonida (com la *o* tancada catalana).
- La vocal *u* representa la vocal alta posterior arrodonida (com la *u* catalana).
- La vocal *ö* representa la vocal baixa anterior arrodonida (com la *ö* alemanya o el grup *eu* en francès).
- La vocal *ü* representa la vocal alta anterior arrodonida (com la *ü* alemanya o la *u* francesa).
- La vocal *e* representa la vocal baixa anterior no arrodonida (com la *e* oberta catalana).
- La vocal *i* (caràcter *i amb punt*, majúscula *İ*) representa la vocal alta anterior no arrodonida (com la *i* catalana).
- La vocal *a* representa la vocal baixa posterior no arrodonida (com la *u* a la paraula anglesa *sun*).
- La vocal *ı* (caràcter *i sense punt*, majúscula *I*) representa la vocal alta posterior no arrodonida.

Harmonia vocàlica

La fonologia turca segueix regles d'harmonia vocàlica, que fan variar la vocal de la major part de sufixos segons el tipus de vocals de l'arrel.

La principal regla és que una paraula només pot contenir o bé vocals anteriors (*e i ö ü*) o bé vocals posteriors (*a ı o u*). Per això, molts sufixos gramaticals tenen una forma amb vocal anterior i una altra amb vocal posterior (per exemple, *Türkiye'de* —a Turquia— però *kapı**da*** —a la porta—).

A més, una regla secundària fa que les vocals altes ('**ı i**' *u ü*) tendeixen a tornar-se les arrodonides corresponents (*üu*) quan estan precedides d'una vocal arrodonida (*ouöü*). Per això, alguns sufixos gramaticals encara tenen dues formes més amb vocals arrodonides (per exemple, *Türkiye**dir*** —és Turquia—, *kapı**dır*** —és la porta—, però *gün**dür*** —és el dia—, *palto**dur*** —és l'abric—').

Les excepcions són nombroses. Cadascuna de les parts de les paraules compostes funcionen independentment pel que fa a l'harmonia vocàlica (per exemple, formes com *bugün* 'avui', literalment 'aquest dia'). Alguns sufixos gramaticals són invariables (com *-iyor*), i hi ha unes poques paraules turques que no segueixen aquestes regles (com *anne* 'mare'). En aquests casos, els sufixos harmonitzen amb la vocal final de la paraula.

Exemples

Exemple de turc amb traducció al català:

Madde 1: Bütün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşlik zihniyeti ile hareket etmelidirler.

Article 1: Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.

Vegeu també

- Literatura turca

Referències

1. Taylor & Francis Group. *Eastern Europe, Russia and Central Asia 2004* (http://books.google.ca

t/books?id=NI1G_9j1AhcC&pg=PT134&dq=1999+census+azerbaijan+turkish&lr=&hl=ca&sig=lhkBOxL4bArgFBJRuOgLYxVfRUA). Routledge, 2003, p. 114. ISBN 978-1857431872 [Consulta: 26 març 2008].

2. name="Turkish Weekly Aksiyon">«Syrian Turks (http://www.aksiyon.com.tr/detay.php?id=22997)».
3. Katzner, Kenneth [1977]. *The Languages of the World* (http://www.routledge.com/books/The-Languages-of-the-World-isbn9780415250047). 3a edició. Routledge, 2002, pg 153. ISBN 0-415-25004-8 [Consulta: 11 setembre 2008]. «...language of Turkey, spoken by about 60 million...also some 750,000 speakers in Bulgaria, 150,000 in Cyprus, and 100,000 in Greece… in Germany, numbering over 2 million people...»
4. Gordon, Raymond G., Jr. (ed.). «Ethnologue: Languages of the World, Fifteenth edition. Language Family Trees - Altaic (http://www.ethnologue.com/show_family.asp?subid=90009)», 2005. [Consulta: 18 març 2007].
5. Katzner
6. «Language Materials Project: Turkish (http://www.lmp.ucla.edu/Profile.aspx?LangID=67&menu=004)». UCLA International Institute, Center for World Languages, Febrer 2007. [Consulta: 26 abril 2007].
7. Ishjatms
8. Findley
9. Soucek
10. Taeuber, Irene B. «Population and Modernization in Turkey (http://links.jstor.org/sici?sici=0032-4701%28195804%2924%3A2%3C101%3APAMIT%3E2.0.CO%3B2-Z)». *Population Index*, 24, 2, Abril 1958, pàg. 110. DOI: 10.2307/2731516 (https://dx.doi.org/10.2307%2F2731516). OCLC 41483131 (http://www.worldcat.org/oclc/41483131) [Consulta: 27 abril 2007].
11. Vegeu Lewis (2002) per una anàlisi detallada de la reforma lingüística turca.
12. Vegeu Lewis (2002): 2–3 per les dues primeres traduccions. Per la tercera, vegeu Bedi Yazıcı. «Nutuk: Özgün metin ve çeviri (Atatürk's Speech: original text and translation) (http://www.nutuk.org/)». [Consulta: 28 setembre 2007].**(turc)**
13. Mütercim Asım. *Burhân-ı Katı Tercemesi*, 1799.**(turc)**
14. http://www.hurriyetdailynews.com/Default.aspx?pageID=238&nID=94507&NewsCatID=510

Bibliografia

Fonts impreses

- Akalin, Şükrü Haluk «Türk Dil Kurumu'nun 2002 yılı çalışmaları (Turkish Language Association progress report for 2002) (http://www.tdk.gov.tr/TR/dosyagoster.aspx?DIL=1&BELGEANAH=2693&DOSYAISIM=calismalar2002.pdf)» (PDF). *Türk_Dili*, 85, 613, Gener 2003. ISSN: 1301-465X (https://www.worldcat.org/issn/1301-465X) [Consulta: 18 març 2007].**(turc)**
- Bazin, Louis «Turcs et Sogdiens: Les Enseignements de L'Inscription de Bugut (Mongolie), Mélanges Linguistiques Offerts à Émile Benveniste». *Collection Linguistique, publiée par la Société de Linguistique de Paris*, LXX, 1975, pàg. 37–45.(en francès)

Fonts en línia

- Center for Studies on Turkey (http://www.zft-online.de/), Universitat d'Essen. «The European Turks: Gross Domestic Product, Working Population, Entrepreneurs and Household Data (http://www.tusiad.org/haberler/basin/ab/9.pdf)» (PDF). Turkish Industrialists' and Businessmen's Association, 2003. [Consulta: 6 gener 2007]. (en anglès)
- Gordon, Raymond G., Jr. (ed.). «Ethnologue: Languages of the World, Fifteenth edition. Language Family Trees - Altaic (http://www.ethnologue.com/show_family.asp?subid=90009)», 2005. [Consulta: 18 març 2007]. (en anglès)

- Brendemoen, B. *Conference on Turkish in Contact, Netherlands Institute for Advanced Study (NIAS) in the Humanities and Social Sciences, Wassenaar, 5–6 febrer, 1996*, 1996. «Phonological Aspects of Greek-Turkish Language Contact in Trabzon» (en anglès)
- Coulmas, Florian. *Writing Systems of the World*. Blackwell Publishers Ltd, Oxford, 1989. ISBN 0631180281. (en anglès)
- Dilaçar, Agop «Atatürk ve Yazım (http://www.dildernegi.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFC3C6D81741DBEB05)». *Türk Dili*, 35, 307, 1977. ISSN: 1301-465X (https://www.worldcat.org/issn/1301-465X) [Consulta: 19 març 2007].**(turc)**
- Findley, Carter V. *The Turks in World History*. Oxford University Press, Octubre 2004. ISBN 0-19-517726-6. (en anglès)
- Johanson, Lars «Discoveries on the Turkic linguistic map (http://www.srii.org/Map.pdf)» (PDF). ***Falta indicar la publicació***. Swedish Research Institute in Istanbul, 2001 [Consulta: 18 març 2007].
- International Phonetic Association. «Turkish». A: *Handbook of the International Phonetic Association: A guide to the use of the International Phonetic Alphabet*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999, p. 155. ISBN 0-521-65236-7 (hb); ISBN 0-521-63751-1 (pb). (en anglès)
- Ishjatms, N. «Nomads In Eastern Central Asia». A: *History of civilizations of Central Asia*. 2. UNESCO Publishing, 1996. ISBN 92-3-102846-4. (en anglès)
- Katzner, Kenneth. *Languages of the World, Third Edition*. Routledge, an imprint of Taylor & Francis Books Ltd., Març 2002. ISBN 978-0415250047. (en anglès)
- Lewis, Geoffrey. *Teach Yourself Turkish*. English Universities Press, 1953. ISBN 978-0340492314. (2a edició 1989) (en anglès)
- Lewis, Geoffrey. *Turkish Grammar*. Oxford University Press, 2001. ISBN 0-19-870036-9. (en anglès)
- Lewis, Geoffrey. *The Turkish Language Reform: A Catastrophic Success*. Oxford University Press, 2002. ISBN 0-19-925669-1. (en anglès)
- Nişanyan, Sevan. *Sözlerin Soyağacı: Çağdaş Türkçenin Etimoloji Sözlüğü (Diccionari Etimològic del Turc Contemporani)*. Adam Yayınları, Revised and Enlarged 3rd Edition, 2007. ISBN 978-975-418-868-4.**(turc)**
- Gordon, Raymond G., Jr. (ed.). «Ethnologue: Languages of the World, Fifteenth edition. Report for language code:kmr (Kurdish) (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=kmr)», 2005. [Consulta: 18 març 2007]. (en anglès)
- Gordon, Raymond G., Jr. (ed.). «Ethnologue: Languages of the World, Fifteenth edition. Report for language code:tur (Turkish) (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=tur)», 2005. [Consulta: 18 març 2007]. (en anglès)
- «Güncel Türkçe Sözlük (http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EFB40CE59E171C629F)». Associació de la Llengua Turca, 2005. [Consulta: 21 març 2007]. **(turc)**
- «Turkish Etymological Dictionary online (http://www.nisanyansozluk.com)». Sevan Nişanyan, 2006. [Consulta: 11 setembre 2007]. **(turc)**
- «Language Materials Project: Turkish (http://www.lmp.ucla.edu/Profile.aspx?LangID=67&menu=004)». UCLA International Institute, Center for World Languages, Febrer 2007. [Consulta: 26 abril 2007]. (en anglès)
- TNS Opinion & Social (http://www.tns-opinion.com/). «Special Eurobarometer 243 / Wave 64.3: Europeans and their Languages (http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_243_en.pdf)» (PDF), Febrer del 2006. [Consulta: 28 març 2007]. (en anglès)
- Turkish Language Association. «Türk Dil Kurumu - Tarihçe (History of the Turkish Language Association) (http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF2858DA18F4388CDD)». [Consulta: 18 març 2007]. **(turc)**
- «Türkçe Sözlük (2005)'teki Sözlerin Kökenlerine Ait Sayısal Döküm (Numerical list on the origin of words in *Türkçe Sözlük (2005)*) (http://www.tdk.gov.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF1A46C5FBFA979D0C)». Associació de la Llengua Turca, 2005. [Consulta: 21 març 2007]. **(turc)**

Lectures complementàries

- Özsoy, A. Sumru; Taylan, Eser E. (eds.). *Türkçe'nin ağızları çalıştayı bildirileri (Workshop on the dialects of Turkish)*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2000. ISBN 9755181407. **(turc)**
- Soucek, Svat. *A History of Inner Asia*. Cambridge University Press, Març 2000. ISBN 978-0521651691. (en anglès)
- Vaux, Bert «Hemshinli: The Forgotten Black Sea Armenians (http://www.uwm.edu/~vaux/hamshen.pdf)» (PDF). ***Falta indicar la publicació***. Harvard University, 2001 [Consulta: 24 abril 2007]. (en anglès)
- Eyüboğlu, İsmet Zeki. *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü (Etymological Dictionary of the Turkish Language)*. Sosyal Yayınları, İstanbul, 1991. ISBN 978-975-7384-72-4. **(turc)**
- Özel, Sevgi; Haldun Özen and Ali Püsküllüoğlu (eds.). *Atatürk'ün Türk Dil Kurumu ve Sonrası (Atatürk's Turkish Language Association and its Legacy)* (en turc). Bilgi Yayınevi, Ankara, 1986. OCLC 18836678 (http://worldcat.org/oclc/18836678).
- Püsküllüoğlu, Ali. *Arkadaş Türkçe Sözlük (Arkadaş Turkish Dictionary)*. Arkadaş Yayınevi, Ankara, 2004. ISBN 975-509-053-3. **(turc)**

Enllaços externs

A Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/P%C3%A0gina_principal?uselang=ca) hi ha contingut multimèdia relatiu a: ***Turc***

- Diccionari turc-català i català-turc en línia (https://www.dict.com/turc-catala)
- VikiKaynak (https://tr.wikisource.org/wiki/), Viquitexts **(turc)**.
- Vikisöz (https://tr.wikiquote.org/wiki/), Viquidites **(turc)**.
- Frases en turc amb vídeos (http://marmaris.org/Marmaris_blog/blogs/common_turkish_phrases/archive/tags/Turkish+Phrases/default.aspx).
- Diccionari parlant de turc (http://www.dictionarist.com/).
- Diccionari LangToLang del turc a moltes llengües (http://www.langtolang.com/).
- BBC Turkish, incloent-hi un servei de ràdio en turc en línia (http://www.bbc.co.uk/turkish/) **(turc)**.
- Sözlerin Soyağacı: Diccionari etimològic de turc en línia (http://www.nisanyansozluk.com/) **(turc)**.
- 250.000 frases pretraduïdes de l'anglès al turc (http://www.yeminlisozluk.com/).
- La llengua turca (http://www.ethnologue.org/show_language.asp?code=tur) a *Ethnologue* (en anglès).
- Vocals turques: sons i fotografies (http://linguistics.concordia.ca/turkishvowels/) (en anglès).
- Sesli Sözlük (http://www.seslisozluk.com/), diccionari en línia turc, otomà, anglès, castellà, alemany, francès i italià amb traducció de vocabulari, pronúncies i idiotismes] **(turc)**.
- Free Online Translation between English and Turkish (http://www.ingilizceturkce.gen.tr).

Material d'aprenentatge

- Recursos de turc (http://www.umich.edu/~turkish/langres_tr.html) a la Universitat de Michigan (en anglès).
- Lliçons de turc (http://cali.arizona.edu/maxnet/tur/) a la Universitat d'Arizona (en anglès).
- Turkish Language Class (http://www.turkishclass.com/lessons.php) - curs de turc en línia gratuït (en anglès).
- United States Foreign Service Institute (http://www.freelanguagecourses.com/category/language/turkish/) - curs de turc en línia gratuït (en anglès).

- LT: LearningTurkish (http://learningturkish.org.googlepages.com/home.htm) (en anglès).
- LT: Declinació automàtica dels verbs turcs (http://alpy02.brinkster.net/Default.aspx) (en anglès).
- The Site of Education Turkish Language (http://siteofeducation.angelfire.com/) (en anglès).
- Recursos de turc (http://www.studyturkce.com/) (en anglès).
- Apreneu el turc (http://www.teachyourselfturkish.com/) (en anglès).
- Fitxers digitals de cançons tradicionals, rondalles i èpiques en turc, de l'Arxiu de Narrativa Oral Turca, al web de la Southwest Collection/Special Collections Library (http://www.aton.ttu.edu/) de la Universitat de Texas Tech (en anglès).

Llengües turqueses	
	Turquès occidental
Bolgar	Bólgar† | Húnnic† | Khàzar† | Txuvaix
Txagatai	Aini² | Turc d'Ili | Lop | Txagatai† | Uigur | Uzbek
Kiptxak	Baraba | Baixkir | Cumà† | Karatxai-balkar | Karaïm | Karakalpak | Kazakh | Kiptxak† | Krimtxak | Kumyk | Nogai | Tàtar | Tàtar de Crimea¹ | Urum¹
Oguz	Afxar | Àzeri | Gagaús | Petxeneg† | Qaixqai | Salar | Tàtar de Crimea¹ | Turc | Turc de Khorasan | Turc otomà† | Turcman | Urum¹
	Turquès oriental
Khalaj	Khalaj
Kirguís-Kiptxak	Altai | Kirguís
Uigur	Altai septentrional | Txulim | Dolgan | Fuyü Gïrgïs | Sakhà / iacut | Khakàs | Shor | Tofa | Tuvinià | Iugur occidental
	Turc antic†
	Notes: ¹ Es troba en més d'un grup; ² Llengües mixtes; † Extingida

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Turc&oldid=24079615»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 13 jul 2020 a les 11:34.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.